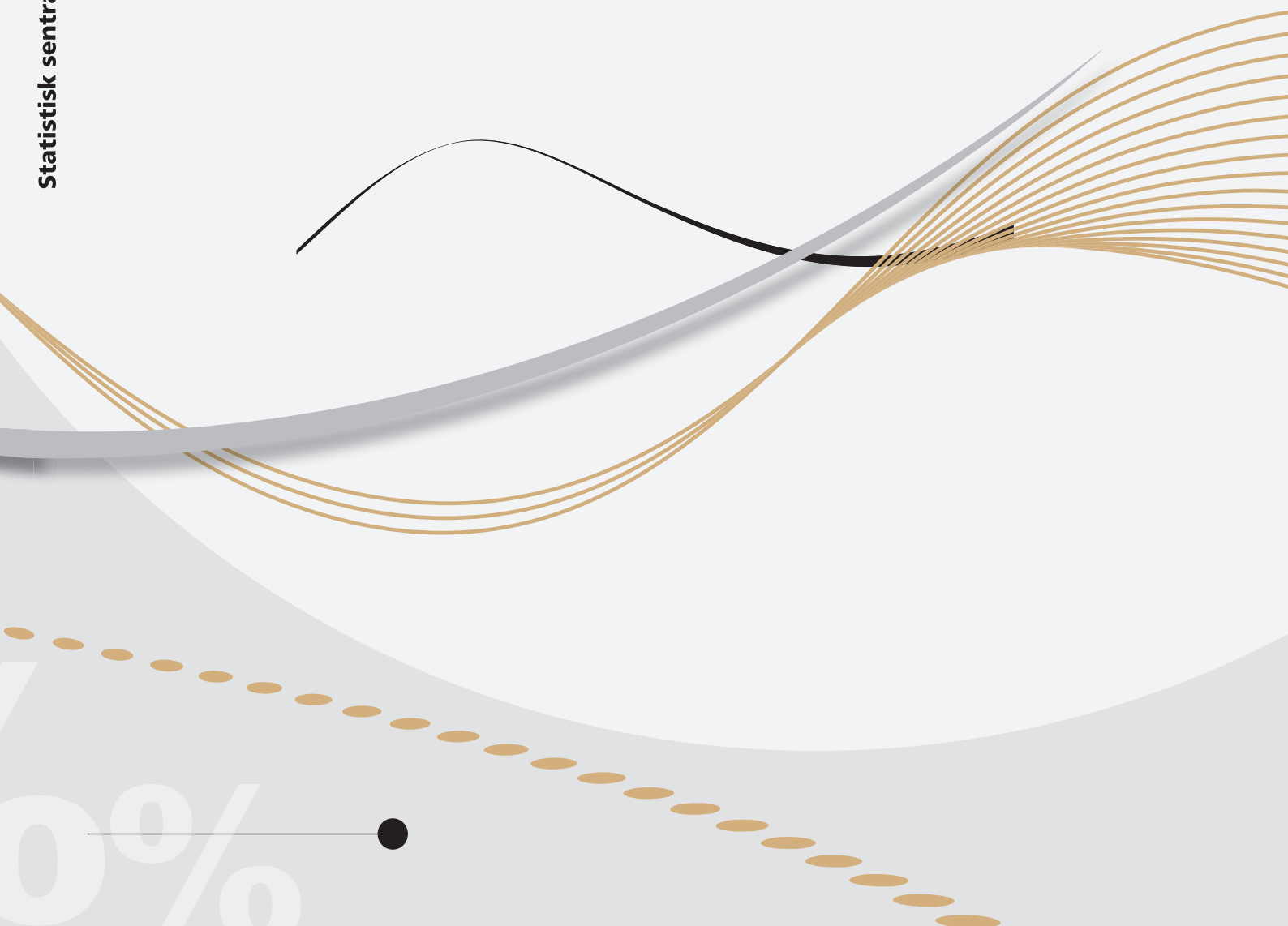

Forfatter

**Virksomhetsplan 2015.
Satsinger og prioriteringer**

Statistisk sentralbyrå

**Virksomhetsplan 2015. Satsinger og
prioriteringer**
Statistisk sentralbyrå

Planer og meldinger I denne serien publiseres dokumenter med et institusjonelt preg og notater med en viss offisiell karakter.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	..
Publisert februar 2015	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Virksomhetsplanen bygger blant annet på omtale av SSBs prioriteringer i Prop. 1 S (2014-2015) for Finansdepartementet og EU-rettsakter for statistikk. SSBs virksomhetsplan for 2015 er første virksomhetsplan som i sin helhet er lagt opp etter SSBs strategi for perioden 2014-2017. Strategien legger føringer for utviklingen av SSB og prioriteringene i strategiperioden. På noen områder har vi kommet langt i å gjennomføre strategien. På andre områder gjenstår det en del arbeid.

Løpende produksjon av statistikk og forskning i minst like stort omfang og med minst like god kvalitet som året før, er det som opptar mesteparten av arbeidet også i 2015. Den store mengden av løpende produksjon og tilhørende støttefunksjoner har ikke fått noen detaljert omtale i den overordnede virksomhetsplanen, men er fundamentet for alle andre beskrivelser, prioriteringer og tiltak som er gitt i den foreliggende planen.

Samfunnet endrer seg, og dette stiller krav til SSBs omstillingsdyktighet. Omstilling er et nøkkelord for SSBs virksomhet i hele 2015; omstilling i måten vi tenker og arbeider på – i prosesser, metoder, oppgaver og produkter. Behovet for ny kompetanse, effektivisering av arbeidsprosesser og endrede brukerbehov må imøtekommes. Dette er bakgrunnen for den omstillingsprosessen som ble initiert høsten 2014 og som vil gjennomføres i løpet av 2015. Omstillingen innebærer endringer for alle ansatte i SSB i ulik grad, og skal kjennetegnes av de verdiene SSB vektlegger - ansvar, likeverd, samarbeid, åpenhet og lojalitet.

Den overordnede virksomhetsplanen viser SSBs sentrale prioriteringer. Resultater på disse områdene er viktig, og god gjennomføringsevne er derfor sentralt. Det vil bli gjennomført statusrapportering på tiltakene beskrevet i planen. Samtidig må vi kunne endre innretning og gjennomføre oppgaver som ikke var kjent på planleggingstidpunktet, og planene må derfor være fleksible nok til å ta høyde for eventuelle endringer.

Det foreligger også mer detaljerte virksomhetsplaner for hver avdeling som utgis i serien *Interne dokumenter*.

Statistisk sentralbyrå, 16. februar 2015.

Morten Reymert
styreleder

Torbjørn Hægeland
administrerende direktør

Innhold

Forord	3
1. Rammer og prioriteringer	5
2. SSB skal være samfunnets fremste faktaleverandør	7
2.1. Konsentrasjon om kjerneoppgaver.....	7
2.2. SSB som samfunnets fremste faktaleverandør	8
3. Statistikken skal møte brukernes behov	9
3.1. Analyse av brukerbehov.....	9
3.2. Folke- og bolig telling	9
3.3. Levekårsstatistikk.....	10
3.4. Forbruksundersøkelsen	10
3.5. Helsestatistikk	10
3.6. Utdanningsstatistikk	11
3.7. Inntekts- og formuesstatistikk.....	11
3.8. Sysselsettingsstatistikk	12
3.9. Nasjonalregnskapet mv.....	12
3.10. Utenriksøkonomien	13
3.11. Finansmarkedsstatistikk.....	13
3.12. Konsumprisindeksen.....	13
3.13. Tjenesteprisindekser og annen korttidsstatistikk	13
3.14. Innovasjonsundersøkelse	13
3.15. Varestrømundersøkelse	14
3.16. Miljø- og energistatistikk.....	14
3.17. IMF's Special Data Dissemination Standard Plus.....	14
4. Relevant forskning og analyse skal gi statistikken mer verdi	14
4.1. Samordning av modellporteføljen.....	14
4.2. Prioriteringer innenfor de enkelte forskningsområdene.....	15
4.3. Forskningens tilbakevirkning på og samspill med statistikkproduksjonen	16
4.4. Styrket analysekapasitet i statistikkavdelingene	17
4.5. Metodesatsninger 2015.....	17
4.6. Utlån av mikrodata	17
5. SSB skal delta i internasjonalt samarbeid om statistikk	18
5.1. Samarbeid med internasjonale organisasjoner	18
5.2. Peer reviews	19
5.3. Internasjonalt utviklings samarbeid	19
6. SSB skal ha god tilgang til datakilder	20
6.1. Videreutvikle samarbeidet med leverandører av administrative data	20
6.2. Forenklinger i administrative registre og lovgivningen.....	20
6.3. IKT-tilpasninger av administrative registre	20
6.4. Ny arkitektur for samordning av næringsstatistikk – FRIBS	21
6.5. Sikre tilstrekkelig deltakelse i frivillige undersøkelser og motvirke effekter av frafall ..	21
6.6. Samordning av utvalg og reduksjon av utvalgsstørrelser.....	21
6.7. Forbedre kommunikasjonen med dem som svarer på SSBs undersøkelser.....	21
7. SSB skal være en effektiv og kunnskapsbasert organisasjon	22
7.1. Standardiseringsarbeidet	22
7.2. Prioriterte områder for videre utvikling av fellesløsninger i 2015	22
7.3. Modernisering av KOSTRA.....	24
7.4. IT	24
7.5. Øvrige støttefunksjoner	25
8. Ressurser og bemanning	28
8.1. Budsjetten	28
8.2. Bemanning	28
Vedlegg A: Databehandleravtaler	29

Rammer og prioriteringer

Viktige planer og satsinger for 2015 ble omtalt i Statistisk sentralbyrås budsjettforslag for 2015, som ble oversendt Finansdepartementet 26. november 2013. Budsjettforslaget tok særlig utgangspunkt i økte internasjonale krav til statistikkene, og behovet for å fornye, modernisere og standardisere produksjonsapparatet for statistikkene.

Vedtatt statsbudsjett for 2015 innebærer at bevilgningen reduseres reelt med om lag 12 mill. kroner i 2015. Som følge av overføringer fra 2014 til 2015 er SSBs økonomiske situasjon i 2015 likevel relativt god. Det går imidlertid fram av Prop 1 S (2014-2015) fra Finansdepartementet at SSB må være forberedt på at budsjettene kan bli strammere i årene framover. Formålet med omstillingsarbeidet som er igangsatt, er å bidra til at SSB kan konsentrere seg om sine kjerneområder, øke analysevirksomheten, sikre effektive arbeidsprosesser gjennom forbedrede metode- og IT-løsninger og utføre oppgavene mest mulig effektivt. Omstillingen skal på denne måten skape rom for at SSB kan oppfylle strategien og føringene fra overordnede myndigheter. Målsetningen fra 2014 er at det i løpet av omstillingsperioden frem til utløpet av 2016 skal frigjøres lønnsmidler tilsvarende omlag 100 stillinger slik at SSB kan rekruttere ca. 50 medarbeidere med riktig kompetanse innen de prioriterte områdene. Tidsplanen kan bli justert underveis i tråd med endringer i økonomiske rammer og fremdriften i omstillingsprosessen.

En av føringene i strategien og for omstillingsarbeidet er å konsentrere virksomheten om kjerneoppgavene. I virksomhetsplanprosessen for 2015 har avdelingene vurdert hvilke områder som inngår i kjerneoppgavene eller er sentrale for å støtte opp under kjernevirksomheten. Avgrensningen av kjerneoppgavene tar utgangspunkt i brukerbehov, statistikkloven, internasjonale krav, krav fra bevilgende myndighet og behov knyttet til overordnede statistiske system som f.eks. nasjonalregnskapet, folketellingsstatistikk og konsumprisindeksen. Arbeidet med å avgrense kjerneoppgavene vil fortsette utover i 2015, og endelige konklusjoner vil først bli trukket etter at ny permanent administrerende direktør er tiltrådt. Et ledd i arbeidet med å avgrense kjerneoppgavene er også å avklare og tydeliggjøre arbeidsdelingen mellom SSB og andre statistikkprodusenter der dette er relevant.

Nærmere om prioriteringene i utviklingsarbeidet

I VP-prosessen er det beskrevet og konkretisert mange utviklingstiltak, forbedringer, tilpasninger og endringer som vil øke SSBs måloppnåelse. Det er særlig tilgangen på utviklingsressurser innenfor IT og statistisk metodekompetanse som avgjør hvilke større utviklingsprosjekter som kan gjennomføres i 2015 og framover. I VP-prosessen er behovet for slike kritiske ressurser i det enkelte tiltak kartlagt som et ledd i prioriteringsarbeidet.

Større utviklingsinitiativer i SSB vurderes i sammenheng innenfor prosjektporteføljen. Det er mange prosjekter i porteføljen som er i leveransefase i dag og som fortsetter inn i 2015. I tillegg avsluttes enkelte prosjekter, og mange prosjekter er under planlegging - i form av forprosjekter eller i en initieringsfase. Prosjekter i porteføljen som er i leveranse, legger beslag på store deler av de kritiske ressursene i 2015, og gjennomføringen av disse prosjektene vil ha høy prioritet. Alle disse prosjektene er beskrevet i denne overordnede virksomhetsplanen. Videre vil prosjekter og tiltak som er bundet av krav gjennom EØS-avtalen eller annen internasjonal avtale, ha høy prioritet i 2015. Det samme gjelder tiltak som følger av krav fra Storting og regjering i form av beskrivelser i Prop. 1 S eller i tildelingsbrev. Endelig vil tiltak og prosjekter vi er bundet til å gjennomføre som følge av avtaler inngått med eksterne, ha høy prioritet. Ressurskartleggingen ved inngangen til 2015 viser at det utover disse prioriterte utviklingstiltakene ikke er kapasitet til å gjennomføre større utviklingsprosjekter som er avhengige av kritiske ressurser. Det innebærer at mange, ønskede prosjekter ikke kan gjennomføres i 2015 og derfor må utsettes.

Behovet for IT-utviklings- og metodekompetanse er kjent i organisasjonen og mangelen på kritiske ressurser har blant annet medført at SSB i for stor grad har holdt fast på gamle prosesser og arbeidsmåter. Et delmål for omstillingen er å sikre rom for investeringer i teknologi og kritisk kompetanse, gjennom kompetansetiltak, kjøp av tjenester og/eller nyansettelser. Nye vurderinger av om det er ressurser til å gjennomføre flere av porteføljeprojektene vil gjøres i løpet av året.

Oppsummering

På bakgrunn av brukerbehov, tilgjengelige ressurser og krav, skal følgende oppgaver prioriteres i 2015:

- Fullføre omstillingen i henhold til planer
- Oppfylle EØS-reguleringer
- Gjennomføre de prioriterte porteføljeprojektene i henhold til planer, blant annet EDAG, omlegging til Altinn, overgang til digital korrespondanse, Lean og RAIRD
- Arbeid for å takle globaliseringsutfordringene i statistikkene, bl.a. bidra aktivt inn mot EUs arbeid med å etablere ny arkitektur for samordning av næringslivsstatistikker (FRIBS)
- Videreutvikle samarbeidet med leverandørene av administrative registre
- Gjennomføre de nye IT- og metodestrategiene
- Øke robustheten i modellporteføljen for å sikre bedre leveranser og mer effektiv drift
- Forbedre tilgjengeligheten av statistikk og forskning og oppgradering av statistikkbanken

1. SSB skal være samfunnets fremste faktaleverandør

1.1. Konsentrasjon om kjerneoppgaver

SSBs styre vedtok i februar 2014 en ny strategi. Av strategien går det fram at SSB skal konsentrere seg om kjerneoppgavene innenfor samfunnsoppdraget: "Statistikk og forskning til nytte for samfunnet". Økte nasjonale og internasjonale krav til statistikken, endrede brukerbehov og ny teknologi stiller krav til effektivitet og nye løsninger. Organisasjonen arbeider systematisk for å forbedre planlegging og styring av prosjekter og effektivisering av produksjonen gjennom bl.a. Lean, jf. punkt 6.5. Gjennom 2015 vil en styrke omstillingsarbeidet og styre ressursene inn mot områder og oppgaver som er viktige for kjernevirksomheten.

Konsentrasjon om kjerneoppgavene og behovet for omstilling innebærer at enkelte områder naturlig faller bort eller får noe lavere prioritet. Eksempler på områder som vil kunne få lavere prioritet, er for eksempel omfanget av publiseringer, statistikk om måloppnåelse i statlig forvaltning, omfang og hyppighet for Svalbardstatistikk og områder med svært få brukere. En nærmere avklaring av kjerneområder og eventuelle nedprioriteringer vil skje gjennom 2015, jf. kapittel 6.5.

I forbindelse med VP-prosessen skal derfor alle avdelinger og seksjoner gå gjennom sine områder og definere sine kjerneoppgaver, eller hvilke oppgaver som er helt sentrale for å støtte opp under kjernevirksomheten. Kjerneoppgavene har utgangspunkt i brukerbehov, statistikkloven, EØS-krav og krav fra bevilgende myndighet. Avdelingenes konkretisering av kjerneoppgavene danner en del av grunnlaget for å kartlegge kompetanse i SSB. Arbeidet med definering av kjerneoppgaver inngår i beskrivelsen i virksomhetsplanen for 2015, mens liste over hvilke områder (tjenester/prosesser) som skal frys, nedskaleres eller nedlegges, skal foreligge tidlig i februar 2015.

Følgende områder inngår i SSBs arbeid med å konsentrere virksomheten om kjerneoppgavene:

A. Avklare arbeidsdelingen med andre statistikkprodusenter

Som et ledd i arbeidet med å definere kjerneoppgaver, skal vi blant annet avklare og tydeliggjøre arbeidsdelingen mellom SSB og andre statistikkprodusenter. Arbeidet ble startet i 2014 og det er etablert et godt samarbeid med flere andre virksomheter som utarbeider deler av den offisielle statistikken, f.eks. for virksomheter innen helse, utdanning, NAV og produsenter av fiskeri- og FoU-statistikk. I 2015 vil arbeidet med å gjennomgå grenseflatene mot andre produsenter av statistikk, videreføres og utvides til andre aktører.

På områder der andre aktører lager likeartet statistikk, kan det bli aktuelt at SSB nedlegger sin statistikk. SSB skal i 2015 kartlegge områder der dette kan være aktuelt.

B. Gjennomgå databehandleravtaler

SSB vil i 2015 gjennomgå databehandleravtalene som er inngått med andre virksomheter. En oversikt over databehandleravtalene tas inn som vedlegg til virksomhetsplanen, jf. vedlegg. Databehandleravtalene for Finanstilsynet, innenfor bank- og finansieringsforetak, forsikringsselskaper og pensjonskasser, ble sagt opp i september 2014. Avtalene har 2 års oppsigelsestid og får først konsekvenser høsten 2016. Det nedsettes en arbeidsgruppe som skal vurdere framtidig arbeidsdeling mellom SSB, Finanstilsynet og Norges Bank.

C. Effektivisering

En annen måte å skaffe seg større handlingsrom på, er å effektivisere statistikkproduksjonen og støttefunksjonene, jf. kapittel 6 om standardiseringsarbeidet og Lean-satsingene.

D. Omstilling

Det er laget en plan for omstillingsprosessen høsten 2014, jf. nærmere omtale under kapittel 6.5. Planen skal gjennomføres i 2015 med sluttdato 30. september.

1.2. SSB som samfunnets fremste faktaleverandør

SSB har hovedansvaret for å utarbeide og spre offisiell statistikk om det norske samfunnet, og produserer hoveddelen av all offisiell statistikk i Norge. Målet er at SSB skal være samfunnets fremste faktaleverandør. Et slikt omdømme skapes gjennom å ha høy kvalitet på statistikk og forskning og å kommunisere slik at det understøtter SSBs troverdighet. All statistikk fra SSB skal være relevant, aktuell, nøyaktig, punktlig, sammenlignbar og tilgjengelig, og speile hovedtrekkene i samfunnsutviklingen.

Hovedresultatene fra statistikk og analyse som har interesse for allmenheten skal forstås uten ekspertkompetanse. Formidlingen skjer først og fremst på ssb.no, men også gjennom medieomtale, statistikkbanken, publikasjoner og i økende grad på sosiale medier. Statistikken og forskningen skal være tilgjengelig digitalt slik at brukerne kan nå oss når som helst og hvor som helst. Da en stadig økende del av nettbruken skjer via smarttelefoner og nettbrett, planlegges det å tilrettelegge ssb.no for mobile flater.

Statistikkbanken bygger på utdatert teknologi som er vanskelig å vedlikeholde og lite brukervennlig. SSBs eksterne IT-løsninger skal også bidra til at SSB fremstår som moderne og brukervennlige, og underbygge tilliten til SSBs statistikk og analyser. Oppgradering av statistikkbanken er et prioritert prosjekt i porteføljen, og planleggingen ble påbegynt i 2014.

For å nå nye brukergrupper og åpne for økt forståelse av statistikken, har SSB etablert et forprosjekt for å visualisere mer av SSBs statistikk, primært gjennom presentasjon av statistikk i interaktive kart, åpne data og infografikk. Forprosjektet vil gi grunnlag for å fastlegge hva som kan leveres i 2015.

SSB er avhengig av troverdighet for å ha posisjonen som samfunnets fremste faktaleverandør. SSB vil derfor i 2015 ytterligere styrke arbeidet med medie-håndtering og samfunnskontakt, være tilstede på sentrale og viktige arenaer, og styrke den delen av mediarbeidet som profilerer institusjonen. Troverdighet og synlighet i det offentlige rom kan gjøre at flere forstår viktigheten av å bidra med informasjon til statistiske formål. Det er et mål for 2015 å bedre kontakten og kommunikasjonen med oppgavegivere og dem som deltar i SSBs undersøkelser, jf. nærmere omtale under punkt 5.5.

SSB skal fortsette å legge vekt på å veilede brukere gjennom kurs, samt ved å bedre informasjonstjenesten, som årlig mottar rundt 12 000 henvendelser fra publikum om hvor statistikken finnes, og hvordan den kan tolkes og forstås. Vi vil også påbegynne et prosjekt for klart språk i SSB i 2015.

Annen videreutvikling av ssb.no som utvikling av flere maler for statistikkpublisering, forbedre letesider, utvikling av nøkkeltallssider/temasider mv. vil bli forsøkt gjennomført løpende, men i begrenset omfang.

2. Statistikken skal møte brukernes behov

2.1. Analyse av brukerbehov

Vi vil i 2015 legge til rette for mer analyse på ssb.no, som er hovedkanalen for formidling av statistikk og forskningsresultater fra SSB.

Det ble gjennomført en stor brukerundersøkelse på ssb.no i 2014, vi har fått på plass verktøy for å analysere brukeratferd (Google analytics) og vi har økt kompetansen på analyse av webstatistikk og søkeloggene. Vi vet nå mer om hva brukerne har behov for, og dette arbeidet vil fortsatt være prioritert i 2015. Brukere etterspør temasider og vi vil lansere flere temasider i 2015.

I 2015 gjennomføres et samarbeidsprosjekt mellom Kommunikasjonsavdelingen og avdeling for datafangst for å bedre kommunikasjonen med dem som leverer data til SSB og er med i våre spørreundersøkelser, jf. også punkt 5.5.

SSB har jevnlig siden 2004 kjøpt Ipsos MMIs profilundersøkelse av norske etater og organisasjoner. Vi skal gjennomføre en mer grundig kvalitativ omdømmeundersøkelse i 2015 for å finne ut mer om tilliten til SSB og hvor vi har forbedringspotensial.

SSB skal ha gode kanaler og møteplasser for tilbakemeldinger. Vi skal systematisere og analysere tilbakemeldinger fra brukerundersøkelser, informasjonstjeneste, svartjeneste, rådgivende utvalg, statistikkrådet og annen brukerkontakt mellom ansatte i SSB og eksterne brukere. Vi får også verdifull tilbakemelding på brukerbehov gjennom oppdragsvirksomheten og forsknings- og analysevirksomheten. Tellere på våre websider bidrar også med verdifull informasjon om bruk og relevans. Vi skal distribuere og tilpasse informasjon på de digitale plattformene brukerne ønsker, og legge til rette for deling av innhold på ssb.no gjennom for eksempel maskin-til-maskinformidling av tall. SSB skal kontinuerlig vurdere bruk og tilpasninger av kanaler for kontakt og tilbakemeldinger.

SSB vil i 2015 gjennomføre et Lean-prosjekt for å få en mer brukertilpasset publisering av statistikk. Prosjektet skal identifisere statistikker som egner seg for forenklet publisering på ssb.no. Dette er statistikker som primært retter seg mot en smal målgruppe/ekspertgruppe. Disse brukerne har ikke behov for den type bearbeiding som gjøres ved hver statistikkpublisering i dag for å gjøre statistikken tilgjengelig for «allmennheten». Det vil bli utviklet en eller flere maler på ssb.no som gjør det mulig å publisere forenklet i henhold til brukernes behov. Gevinstene ved en implementering vil være rasjonalisering av tidsbruk både i statistikkseksjonene og i kommunikasjonsavdelingen, samt en mer brukertilpasset statistikkpublisering.

Under fremgår planlagte større endringer i statistikkproduktene i 2015 som følger av nasjonale og internasjonale krav og brukerbehov identifisert gjennom ulike fora.

2.2. Folke- og bolig telling

Folke- og bolig tellingen ble fullført i 2014 og internasjonal rapportering er gjennomført. Arbeidet følges opp i 2015 ved å samordne husholdninger og boliger. Det er stort behov for data og konsistent statistikk med husholdninger og boliger som enhet for å lage boforholdsstatistikk og til forskningsformål. I tillegg skal årsstatistikker utvides med utvalgte statistikkbanktabeller fra FOB2011. Det legges særlig vekt på utvidelser som gir et bedre tilbud av kommune- og grunnkretsinformasjon.

2.3. Levekårsstatistikk

Forordninger innen sosialstatistikk

Det er kommet mange forordninger innen sosialstatistikkens områder. Det er også ventet at det kommer flere i fremtiden og at det vil komme endringer i gjeldende forordninger. Dette gjelder både demografi, helse, kultur, levekår og utdanning.

Eurostat har også startet et arbeid med å modernisere og endre kravene til rapporteringen av sosialstatistikk. Som en del av dette arbeidet planlegges det en ny rammeverksforordning som vil omfatte de fleste utvalgsundersøkelsene som hører til området. Dette vil medføre nye og ressurskrevende krav til utvalgsstørrelser, innhold og aktualitet. I dette rammeverket er det sannsynlig at også forbruksundersøkelser og tidsbruksundersøkelser vil inngå. I 2015 vil vi delta i prosessen i Eurostat blant annet gjennom å være med i styret som er opprettet rundt DSS (Directors of Social Statistics).

Undersøkelsen "Statistics on Income and Living Conditions" (EU-SILC) i regi av Eurostat gir sammenlignbar levekårsstatistikk med hovedvekt på husholdning, inntekt, boforhold, boligøkonomi og arbeid. Undersøkelsen er regulert av forordning, og Norge er forpliktet til å delta og levere mikrodata hvert år fra undersøkelsen. I 2014 og 2015 er det satt i gang et portefølje-prosjekt som skal effektivisere og forbedre arbeidet med disse leveransene, som er svært arbeidskrevende og krever mye IT-bistand.

Statistikkene for barnevern og familievern har blitt gjennomgått og tilpasset endringer i velferdsordningene. Vi skal nå vurdere hva som bør videreutvikles av statistikk basert på de nye dataene, herunder sammenslåinger og mer helhetlig presentasjon av statistikkene på ssb.no. Sosialhjelpsstatistikken skal også evalueres og tilpasses brukerbehov. Det forventes at gjennomgangene fører til endringer og utvidelser av statistikkbanktabeller.

Det skal utvikles forløpsstatistikk for en del av de store trygdeytelsene (sosialhjelp, uføretrygd, sykepenger, arbeidsavklaringspenger) som skal beskrive hvem som kommer inn i de ulike ordningene, hvem som går ut, og hva de går til når de kommer ut av ytelsene. Målet er løpende statistikk som tar utgangspunkt i forløpsdatabasen FD-Trygd i løpet av 2015.

Levekårsundersøkelse for innvandrere

Det planlegges en ny stor levekårsundersøkelse blant innvandrere i 2015/16, finansiert av BLD. Dette blir en oppdatering av tidligere undersøkelser som ble publisert i 1987, 1997 og 2008. Slike intervjuundersøkelser gir et mer utfyllende bilde av innvandreres levekår enn de registerbaserte statistikkene og analysene kan gi. SSBs nasjonale levekårsundersøkelser har for små utvalg til å kunne si nok om de ulike innvandringsgruppene.

2.4. Forbruksundersøkelsen

SSB har etablert et portefølje-prosjekt for utvikling av ny forbruksundersøkelse som kombinerer bruk av intervjudata og transaksjonsdata. For innsamling og overføring av data planlegges bruk av Altinn-plattformen. I 2015 intensiveres utviklingsarbeidet og forprosjektet skal avsluttes første halvår 2015, med tanke på å teste løsningen i 2016 og for gjennomføring av datainnsamling i 2017. Resultatene skal publiseres i 2018.

2.5. Helsestatistikk

Kobling av helseregistre med data fra SSB

Det er opprettet en arbeidsgruppe med representanter fra Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) og SSB for å utvikle statistikk basert på data fra Hjerte- og

karregisteret og sosioøkonomiske registre i SSB. Helseregisterloven er revidert i 2014, og det er åpnet for en forenkling av regelverket for å få utnyttet flere helseregistre til statistikkformål. Det er et mål å publisere ny statistikk i løpet av 2015.

Den europeiske helseundersøkelsen

Den europeiske helseundersøkelsen (EHIS) skal gi felles europeisk statistikk om helseforhold, helsetjenester og levevaner. EHIS er forordnet og større i omfang enn i Levekårsundersøkelsen om Helse, omsorg og sosial kontakt som EHIS nå skal erstatte. Undersøkelsen ble planlagt i 2014, og datafangsten skal gjennomføres i 2015. Resultatene skal rapporteres til Eurostat og publiseres nasjonalt i 2016.

Arbeidsulykker og yrkessykdommer

Ny statistikk for arbeidsulykker publiseres første halvår 2015, med tall for 2014. Det er tett dialog mellom NAV og SSB for å sørge for en tilfredsstillende datafangst, bl.a. for å møte utfordringer knyttet til å tolke og lese skannede meldinger om yrkesskader og yrkessykdommer i SSB. SSB overtar rapporteringen av statistikk over arbeidsulykker til Eurostat f.o.m. 2016 (2014-årgangen).

2.6. Utdanningsstatistikk

Utdanning

Nasjonalt utdanningsdatabase har en omfattende samling av utdanningsvariabler tilbake til 1970. Innholdet i basen skal dokumenteres bedre og det skal gjennomgås hva som er mulig å utnytte til å utvikle ny og bedre statistikk knyttet til frafall, gjennomstrømming og overgang fra utdanning til arbeid.

Utdanning i utlandet

Utlendingsdirektoratet (UDI) innførte spørsmål om fullført utdanning i utlandet i EØS-registeret fra november 2012. SSB har tatt i bruk registerinformasjonen i offisiell statistikk for 2013 i 2014. Det vil fortsatt mangle registerinformasjon om de som har innvandret fra andre nordiske land, og det vil bli vurdert alternative muligheter for å løse denne utfordringen. Erfaringene med registreringene tyder på at andelen med uoppgitt utdanning øker. SSB vil følge dette opp overfor UDI.

Undersøkelse om voksnes læring

Undersøkelsen om voksnes læring (AES) er en forordnet undersøkelse som gjennomføres hvert 5. år. Ny undersøkelse skal planlegges i 2015 og gjennomføres i 2016. Formålet med AES er å gi informasjon blant annet om omfanget av ulike læringsformer, nivå og fagområder, motivasjon og hindre for deltagelse i opplæring eller jobbrelatert læring, finansiering av opplæring og deltakelsesmønstre i voksnes læringsaktivitet.

Eurostudent – undersøkelse om levekår blant studenter

Eurostudent er en frivillig undersøkelse som Norge deltar i for fjerde gang. Det er 27 europeiske land som deltar. En ny undersøkelse planlegges i 2016, men ev. gjennomføring er avhengig av ekstern fullfinansiering. Eurostudentundersøkelsen er en viktig undersøkelse når det gjelder studenters levekår og utvikling over tid. Undersøkelsen er sentral for sammenlikning med andre europeiske land.

2.7. Inntekts- og formuesstatistikk

Pensjonsformue

De senere årene har det blitt gjennomført store endringer i pensjonssystemene i Norge. Dette gjelder bl.a. pålegg om pensjonsordninger for alle i privat sektor og utvikling av ytelsesbaserte og innskuddsbaserte pensjonsordninger. I tillegg kommer ordningene i Statens pensjonskasse og Kommunenes landspensjonskasse.

SSB vil starte et utredningsprosjekt hvor vi kartlegger datagrunnlag og skisserer et mulig statistikkgrunnlag med utgangspunkt i dette. Utredningsarbeidet, som vil foregå i 2015, vil kunne lede fram mot et forprosjekt og eventuelt et hovedprosjekt i 2016. Utredningsprosjektet vil også inneholde kartlegging av mulig finansiering blant annet gjennom samtaler med Arbeids- og sosialdepartementet. Hovedprosjektet er betinget av ekstern finansiering.

2.8. Sysselsettingsstatistikk

AKU etter EDAG

SSB vil vurdere hvordan data som samles inn gjennom a-ordningen, kan bidra til forenkling av Arbeidskraftsundersøkelsen (AKU).

Gjennom A-ordningen får SSB månedlige opplysninger om lønn og sysselsetting som delvis overlapper med spørsmål i AKU. SSB vil i 2015 gjennomføre et utredningsprosjekt for å se på i hvilken grad vi kan gjenbruke opplysningene i EDAG og derigjennom forenkle spørsmålstillingene og redusere kostnadene ved datainnsamling i AKU. Vi vil i denne sammenheng også vurdere hvorvidt utvalget i AKU kan reduseres. Utredningen vil kunne munne ut i forslag om tilpasninger og forenkling av AKU. Forslagene vil vurderes og ev. settes i gang fra 2016.

Det er også diskusjoner i Eurostat om å koble flere husholdningsopplysninger til AKU-undersøkelsene. Innsparinger på den ordinære AKU kan da benyttes for videre utvikling for å tilfredsstille nye krav i nye forordninger.

Elektronisk dialog med arbeidsgiver (EDAG)

SSB vil videreføre EDAG-satsingen. Prosjektet settes i drift 1. januar 2015, men flere elementer krever fortsatt høy aktivitet, blant annet fagsystemene knyttet til lønnsstatistikken, lønnsindeksene og den registerbaserte sysselsettingsstatistikken. Det kreves også en del arbeid med den tilpassede innføringen av spesielt offentlige virksomheter gjennom våren 2015. Den eksterne finansieringen av prosjektet er i henhold til planer for prosjektet. I tillegg kommer tilleggsbevilgninger på grunn av tilpasset innføring, tilpasning på grunn av forsinket levering og omskriving fra lønns- og trekkoppgavekoder til EDAG-koder. Prosjektet vil ha om lag samme omfang i 2015 som i 2014.

2.9. Nasjonalregnskapet mv.

Det er øremerket 7 millioner kroner i 2014 til arbeidet med nasjonalregnskapet. Den øremerkede bevilgningen er videreført i 2015.

Prosjektet for hovedrevisjonen av nasjonalregnskapssystemet avsluttes ved årsskiftet 2014/2015, men på det tidspunktet vil en del av de obligatoriske internasjonale kravene i ny nasjonalregnskapsstandard (ESA2010) og ny utenriksregnskapsstandard (BPM6) ikke være innfridd. Som en del av de løpende driftsoppgavene skal flere midlertidige unntak (derogations) avvikles i 2015. Senest innen 2020 må SSB oppfylle alle krav. Oppgaver som gjenstår er bl.a. å få på plass modellberegningene for ufonderte pensjonsforpliktelser i samarbeid med Forskningsavdelingen, få inn data for å innarbeide nye prinsipper for direkteinvesteringer, forbedre datagrunnlaget for statistikk for finansielle derivater og bygge ut verdipapirstatistikken. SDMX-løsninger (statistical data and metadata exchange), med statistikkbanken som formidlingskanal, må også på plass for alle tabellene.

Ubalansene i nasjonalregnskapet må reduseres, bl.a. mellom tilgang og anvendelse, og mellom netto finansinvesteringer målt fra henholdsvis inntekts- og kapitalregnskapet og finansregnskapet. De økende inkonsistensene har trolig sitt opphav i den sterkere internasjonaliseringen av næringslivet som gir store utfordringer i

primærstatistikkene med å måle "norsk produksjon" og norsk vs. utenlandsk eierskap/kontroll.

2.10. Utenriksøkonomien

Utenrikshandel med tjenester

Det skal utredes om sannsynlighetsutvalget for utenrikshandel med tjenester kan reduseres med 2/3-deler. Før det blir aktuelt å kutte utvalget og ressursinnsatsen på området, må det foretas en avveining mellom de ulike kvalitetsaspektene (nøyaktighet, mv.) og oppgavebyrde.

Transaksjonsstatikk for direkteinvesteringer

SSB må gjenopprette transaksjonsstatistikken for direkteinvesteringer og forbedre datagrunnlaget for utenriksregnskapet. Dette er en lovpålagt oppgave der vi per i dag ikke overholder de internasjonale forpliktelsene. Det har vært flere informasjonsmøter med bl.a. Eurostat og OECD for å forklare at SSB trenger tid på å forbedre datagrunnlaget slik at vi kan gjenopprette statistikken med tilfredsstillende kvalitet. Arbeidet vil pågå over flere år.

2.11. Finansmarkedsstatistikk

Klargjøring av finansielle foretak

Finanstilsynet ble høsten 2014 varslet om at revisjonsinnsatsen (klargjøringen) av de mindre bankene og finansieringsforetakene må reduseres i 2015. SSB må ta i bruk beste statistiske metoder på de nevnte områdene.

2.12. Konsumprisindeksen

De 21 reguleringene som per i dag er vedtatt for harmonisert konsumprisindeks (HKPI), samles nå i 3 lovdokumenter. Samtidig utvides konsumklassifiseringen i KPI/HKPI med et nytt detaljert nivå (5-sifret COICOP (Classification of individual consumption by purpose)) som innebærer bl.a. økt behov for datafangst. Jf. også omlegging av KPI under.

Omlegging av konsumprisindeksen

Arbeidet med konsumprisindeksen krever 8 - 9 årsverk per år. Arbeidet har vært bygget sten på sten med et komplekst datainnhenting- og behandlingssystem som er tilsynelatende effektivt. SSB vil imidlertid gjennomføre et utredningsprosjekt for å gjennomgå opplegget med konsumprisindeksen. Konkret vil vi gå gjennom utvalg, data, metode og IT-systemer, samtidig som vi også forholder oss til at både omsetningsformer og tilgang til datakilder kan endre seg de nærmeste årene. En kartlegging av brukerbehov vil også gi nyttige innspill til arbeidet. Målsettingen i 2015 er at dette kan lede fram til et prosjektforslag (2016) om endret opplegg for konsumprisindeksen. Omfang og kvalitet skal være minst like godt som i dag og møte de nye datautfordringene innen dette området. En slik omlegging skal også gi lavere total kostnader.

2.13. Tjenesteprisindekser og annen korttidsstatistikk

Det er behov for å forbedre kvaliteten på enkelte eksisterende statistikkprodukter. Det planlegges derfor et arbeid med prisstatistikkene for utenriks sjøfart og telekommunikasjon, samt å utvikle nytt vektgrunnlag for byggekostnadsindeksen for bolig. Også for produksjonsindeksen for bygg og anlegg samt omsetningsindeksen for næringslivstjenester er det behov for å forbedre kvaliteten.

2.14. Innovasjonsundersøkelse

Det er i 2014 gjennomført en separat innovasjonsundersøkelse. Høsten 2014 ble det, etter samråd med brukere av statistikken, vedtatt at innovasjons- og FoU-

undersøkelsen videreføres som to separate undersøkelser, med innsamling av data i hvert sitt skjema. Disse ble tidligere gjennomført med et kombinert skjema.

2.15. Varestrømundersøkelse

Det er inngått kontrakt om gjennomføring av ny varestrømundersøkelse. På grunn av omfanget på undersøkelsen, og bruk av kritiske ressurser i SSB, er denne vedtatt som en del av SSBs portefølje. Undersøkelsen er i sin helhet markedsfinansiert, og dekker et klart definert brukerbehov.

2.16. Miljø- og energistatistikk

Energiregnskapet/energibalansen

I 2014 har mye aktivitet gått til selve planleggingen og beskrivelse av løsningene for Energiregnskapet/energibalansen (ER/EB). For tiden er vi inne i en opplæringsfase på de løsninger EDAG har utviklet. I 2015 ønsker vi å gå over i selve byggefasen.

Forordningene på energi og miljø

I løpet av de neste årene vil SSB måtte oppfylle flere EU-forordninger på miljøområdet som for eksempel miljøvernutgifter og miljørelaterte varer og tjenester. Dette er områder hvor verken SSB eller oppgavegiverne har relevante data. Det kreves dermed både et helt nytt klassifikasjonsopplegg innenfor miljørelaterte varer og tjenester, og metodiske satsinger for å møte forpliktelsene i forordningene. Klassifikasjonsopplegget krever en gjennomgang som tilsvarende prøveordninger i andre land, samt koordinering mot andre EU-land, for at vi skal få sammenlignbar statistikk. Det ligger også planer i Eurostat for vannressursområdet i EU og det arbeides med å komme fram til en formell rapporteringsforpliktelse på vannressursstatistikk og vannressursregnskaper. SSB skal avklare hvordan vi kan møte disse forordningene.

2.17. IMF's Special Data Dissemination Standard Plus

Tilslutning til Special data dissemination standard (SDDS) Plus medfører at noen statistikker må videreutvikles, at datagrunnlaget må tilrettelegges i SDMX, samt etablering av ny nasjonal web-side. Tekniske rapporterings- og publiseringskrav har framkommet i ettertid og må avklares nærmere. SSB må avklare hvor bindende dette er for Norge med Finansdepartementet og Norges Bank.

3. Relevant forskning og analyse skal gi statistikken merverdi

SSBs forskning skal gi økt kunnskap om utviklingen av samfunnet og bidra til bedre kvalitet på statistikken. Forskningen skal ha høy kvalitet, være langsiktig og konsentrert om utvalgte områder og bidra til ny kunnskap om det norske samfunnet. Et systematisk samarbeid mellom statistikk og forskning skal gi gevinster for statistikkarbeidet. Forskningsvirksomheten skal holdes på et høyt internasjonalt nivå, og på denne måten bidra til en faktabasert politikk og samfunnsdebatt. Forskningen er empirisk basert, og tar i all hovedsak utgangspunkt i SSBs egne data.

3.1. Samordning av modellporteføljen

SSBs forskningsavdeling utvikler og vedlikeholder et betydelig antall store økonomiske og demografiske modeller, som dekker til dels ulike og til dels overlappende analyseområder. SSB er sårbare med hensyn til bemanning for utvikling og drift av enkelte modeller, og oppfylging av forpliktelser og leveranser rundt disse. For å stå best mulig rustet til å levere gode verktøy og analyser til

forvaltningen og gi rom for videreutvikling, vil vi i 2015 gjennomgå våre modeller (med et særlig fokus på modeller med et makroøkonomisk perspektiv) for å klargjøre/undersøke i hvilken grad

- de svarer på brukernes primære spørsmål
- om arbeidet med modellene og/eller problemstillingene de kan belyse er overlappende
- samt om arbeidet er organisert hensiktsmessig (og med fornuftig risiko) med hensyn til dataflyt og brukerbehov

Prosjektet vil starte opp i 1. kvartal, og det vil foreligge en anbefaling til en eventuelle ny organisering av arbeidet i løpet av 3. kvartal.

3.2. Prioriteringer innenfor de enkelte forskningsområdene

Offentlig økonomi og befolkningsmodeller

Viktige forskningstema er konsekvenser av endringer i skattesystemet, demografisk utvikling, utdanning og pensjoneringsatferd. Utvikling og drift av beregningsmodeller innenfor disse områdene vil videreføres.

Viktige satsinger i 2015 knytter seg blant annet til analyser av hva som forklarer utvandring, og oppbygging av kompetanse om migrasjon mellom regioner i Norge. Et viktig formål med disse prosjektene er å bidra til ytterligere forbedring av modellene som ligger til grunn for befolkningsframskrivingene. Det er behov for å styrke kompetansen rundt hva som påvirker innenlandske flyttinger, herunder betydningen av regionaløkonomiske drivkrefter. I skjæringsfeltet mellom pensjonering og aldring/dødelighet ønsker vi å bygge opp vår kompetanse, slik at vi kan være bedre i stand til å forstå og analysere betydningen av en aldrende befolkning for framtidige pensjonerings- og dødelighetsmønstre og behovet for trygde- og helseytelser. Et flerårig prosjekt finansiert av Norges forskningsråd analyserer sysselsettings- og fordelingseffekter av pensjonsreformen. Skatteforskningen fortsetter, blant annet i samarbeid med Oslo Fiscal Studies.

Klima-, energi- og miljøøkonomi

Forskning og analyse innenfor dette feltet er anvendt og politikkrettet. De bygger først og fremst på numeriske likevektsmodeller for norsk, europeisk og global økonomi, samt på mikroøkonometriske studier.

I 2015 er et viktig arbeidsmål å ferdigstille en ny, anvendt generell likevektsmodell, SNoW-modellen, slik at den kan tas i bruk i analyseprosjekter i og for forvaltningen. Videre vil analyser av miljøskatter og analyser av energimarkedene være prioriterte utredningsoppgaver for forvaltningen (Energimeldingen, Grønn skattekommissjon, klimaforhandlingene i Paris). Vi vil prioritere analyser av energi-, klima- og miljøpolitikk og nasjonale og internasjonale energimarkeder, i første rekke gjennom bruk og utvikling av egne energimarkedsmodeller. Vi viderefører også forskningen på utvikling og spredning av miljøteknologi, bla. innenfor CREE-sentret for miljøvennlig energi. Andre viktige forskningsprosjekter er knyttet til ressursregnskap, økosystemtjenester og miljøverdsetting.

Makroøkonomi

Viktige oppgaver innenfor dette feltet er anvendt makroøkonomisk forskning, empirisk makroøkonomisk modellbygging og drift, konjunkturovervåking og anvendte modellbaserte analyser samt analyser av offentlige finanser på lang sikt. I dette arbeidet er tilbakemeldinger til statistikken sentral, spesielt knyttet til nasjonalregnskapet, jf. punkt 3.3.

Hovedlinjene i aktiviteten på feltet ligger fast, og den makroøkonomiske forskningen skal styrkes. Tilbudet av modelltjenester til forvaltningen og Stortinget opprettholdes. Konjunkturanalysene videreføres i samme omfang som hittil. I

tillegg skal ressursinnsats og analyser knyttet til analyser av offentlige finanser på lang sikt styrkes.

I 2015 medfører hovedrevisjonen i nasjonalregnskapet som er klar sent 2014 (jf. punkt 2.9), at det er nødvendig med tilpasninger i makromodellene. Kvaliteten på modellene avhenger av at de brukes. Modellbaserte analyser av viktige, aktuelle problemstillinger knyttet til norsk økonomi skal derfor prioriteres. Frittstående makroøkonomiske forskningsprosjekter er viktige i seg selv og som grunnlag for modellutvikling. I 2015 vil vi blant annet studere og modellere makroøkonomiske konsekvenser av innvandring. Et annet større prosjekt studerer hvordan den norske velferdsstaten blir påvirket av endringer i reguleringer og institusjonelle forhold på arbeidsmarkedet.

Mikroøkonomi

Arbeidet innen sentrale analysetemaer som arbeidsmarked, inntektsfordeling og velferdsordninger, bedriftsattferd og bedriftsskattesystemet, og analyser av kommunenes økonomiske atferd vil fortsette i 2015. Utvikling og drift av bedriftsbeskatningsmodellen LOTTE-AS, trygdmodellen LOTTE-Trygd og KOMMODE-modellen for kommunal økonomi vil videreføres.

Flere større forskningsprosjekter studerer bruken av ulike velferdsordninger, og hvordan endringer i økonomiske insentiver kan påvirke bruken av disse. Disse fortsetter i 2015. Det forventes også større etterspørsel etter analyser av bedriftsbeskatning i året som kommer.

I 2015 vil vi i tillegg prioritere prosjekter innenfor temaene innovasjon og produktivitet i bedrifter og økonomisk historie/historisk befolkningsregister. I et større prosjekt skal SSB, på oppdrag av Nærings- og fiskeridepartementet, evaluere effekten av ulike næringspolitiske virkemidler rettet mot innovasjon. Formålet med de historisk orienterte prosjektene, som i stor grad er finansiert av NFR, er å studere økonomiske forhold i Norge over de siste 150 år, med et spesielt fokus på inntektsfordelingen, og å utvikle et historisk befolkningsregister for Norge fra 1801 fram til i dag.

Demografi og levekår

Viktige forskningstemaer er utviklingen i fruktbarhet, familiedannelse flyttemønstre, innvandring og kriminalitet, og hvordan disse påvirker og påvirkes av arbeid, inntekt og andre økonomiske og sosiale forhold.

I 2015 vil vi blant annet analysere hvilke faktorer som har påvirket de senere års utvikling i fruktbarhet. Eksternfinansierte prosjekter i 2015 er knyttet til demografiske konsekvenser av nordisk familiepolitikk, samspillet mellom familiedannelse, fruktbarhet og arbeid og inntekt i familien. En viktig metodisk satsing er å utnytte geodata, spesielt i prosjekter knyttet til segregasjon og flyttemønstre. Rene levekårsanalyser vil bli redusert i omfang.

3.3. Forskningens tilbakevirkning på og samspill med statistikkproduksjonen

Et viktig formål med forskningsvirksomheten i SSB er at omfattende forskning ved bruk av de samme datakildene som benyttes i statistikkproduksjon skal bidra til et bedre statistikkprodukt. En egen forskningsvirksomhet gir også SSB et bredere register å spille på, ved at det ikke bare er statistikk, men også forskning og analyse som kan benyttes til å kaste lys over viktige problemstillinger. For å utnytte dette fortrinnet best mulig, kreves det et godt samspill internt i SSB. Kontakten mellom forskningsavdelingen og statistikkproduserende enheter er jevnt over god, og omfanget har økt i de senere årene. Samarbeidet skjer på ulike måter, alt fra faste og institusjonaliserte samarbeidsformer, via samarbeid om konkrete prosjekter, til

mer sporadisk og uformell kontakt. I 2015 vil vi i større grad formalisere dette samarbeidet.

3.4. Styrket analysekapasitet i statistikkavdelingene

Strategien legger vekt på å utnytte merverdien som ligger i statistikken, ved å analysere de ulike områdene. For å skape rom for dette, vil SSB i 2015 på bakgrunn av tilbakemeldinger fra kvalitetsgjennomgangene, gå gjennom publiseringene innen flere områder for å se om det er hensiktsmessig med færre og bredere statistikkfrigivninger. Dette vil gjøre det lettere å se helheten, bedre framstillingen av publiseringer på ssb.no samt bedre tilgangen til statistikkbanken, jf. også punkt 1.2. Forenklede og mer sammenhengende publiseringer skal også redusere omfanget av arbeid knyttet til enkeltpubliseringer.

På ssb.no skal analyser på enkeltområder fremstilles samlet med koblinger til relevant statistikk, dette som temasider/nøkkeltallssider. Framstillingene skal legge vekt på det analytiske perspektivet både med tanke på brukerne, men også med tanke på utvikling av de enkelte statistikkområdene. Frigjorte ressurser vil i tillegg bli brukt til analyser på de enkelte områdene. Vridningen i ressursbruk vil også bygge analytisk kompetanse.

3.5. Metodesatsninger 2015

Ny delstrategi for metode som ble vedtatt av styret høsten 2014 tydeliggjør satsningsområder og prioriteringer for metodearbeidet i SSB innenfor gjeldende strategiperiode. På bakgrunn av strategiske betraktninger basert på viktige utviklingstrekk og hovedpunktene i SSBs hovedstrategi, har SSBs ledelse vedtatt at metodesatsningen skal konsentreres om fire hovedområder:

- Bruken av statistiske metoder i statistikkproduksjon skal i størst mulig grad standardiseres gjennom implementering i felles produksjonsløsninger for datafangst, klargjøring og analyse av data. I 2015 prioriteres flytting av skjemaer til Altinnportalen, samordning og reduksjon av utvalg og standardisert frafallshåndtering- og klargjøring.
- Satsningen skal støtte utvikling av nye produkter og metoder knyttet til statistikkproduksjonen. I 2015 prioriteres utvikling av ny forbruksundersøkelse.
- Metodestatistikerne skal ha en sentral rolle i SSBs kvalitetssikringsarbeid. I 2015 prioriteres oppfølging av resultater fra Peer Review, gjennomføring av nye kvalitetsgjennomganger samt kvalitetsforbedringer av SSBs «Om statistikken».
- Metodestatistikerne skal ha en sentral rolle i oppbygging og vedlikehold av relevant metodekompetanse og -kapasitet.

3.6. Utlån av mikrodata

Arbeidet med å effektivisere og standardisere utlån av mikrodata og tverrfaglige tabellleveranser fortsetter i 2015. Målet er lavere kostnader og dermed lavere priser for brukerne. Det arbeides videre med nye websider og etablering av elektronisk bestillingssystem.

Norges forskningsråd har bevilget midler til et prosjekt for å legge til rette for anonym tilgang til aidentifiserte mikrodata for forskere (Remote Access Infrastructure for Register Data - RAIRD). Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste (NSD). Prosjektet vil etter planen være Implementert innen utgangen av 2017.

Basert på erfaringene med prototypene i 2014, vil RAIRD i 2015 utvikle løsningene for lagring av både data og metadata. Det skal også arbeides med implementering og videreutvikling av de nødvendige løsningene for avsløringskontroll (anonymisering) og tilgangskontroll.

Forløpsdatabasen FD-Trygd skal gjennomgå for å vurdere omlegging som skal sikre effektive rutiner for drift og utvikling. Et forprosjekt skal gi en anbefaling i løpet av 1.kvartal 2015. Videre arbeid med FD-trygd skal bygge på og samordnes med RAIRD. Tempoet i utviklingsarbeidet er avhengig av ekstern finansiering.

Det er stor etterspørsel etter data fra systemet for individbasert pleie- og omsorgsstatistikk (IPLoS). Arbeidet med å utvikle forløpsstatistikk startet i 2014, og skal utvikles videre. Samarbeidet med Helsedirektoratet for å etablere bedre rutiner for utlevering av data fortsetter i 2015, med sikte på å blant annet få til løsninger knyttet til konfidensialitet.

4. SSB skal delta i internasjonalt samarbeid om statistikk

4.1. Samarbeid med internasjonale organisasjoner

SSB deltar aktivt internasjonalt. SSB vil rapportere statistikk i henhold til internasjonale forpliktelser slik at norske data kan publiseres internasjonalt. SSB har et sentralt ansvar for koordinering av all norsk statistikkrapportering til Eurostat, også fra andre norske statistikkprodusenter.

EØS-samarbeidet er omfattende og forpliktende, og SSB deltar på alle programområdene. Om lag 330 rettsakter detaljregulerer statistikk-samarbeidet med EU. Arbeidet med å følge opp lovarbeidet vil bli krevende i 2015. Eurostat er i en prosess med å revidere og konsolidere flere fagområder gjennom såkalte rammeverksforordninger. Prosessen påvirkes også av Lisboatraktaten og at delegerte rettsakter brukes i tillegg til ordinære komitologirettsakter. Videre har EFTA satt i gang et prosjekt for å få ned gjennomløpstiden fra EU-rettsakter er vedtatt til de er inkludert i EØS-avtalen. Dette implementeres fra og med november 2014, og innebærer nye rutiner også for SSB. Internasjonalt sekretariat vil også i samarbeid med Finansdepartementet videreutvikle informasjonen om og behandlingen av særlig rettsakter som berører flere aktører.

Spesielt krevende i 2015 og fremover vil være gjennomføringen av ny nasjonal-regnskapsstandard og forordninger for miljøøkonomiske regnskap, jf. nærmere omtale under 2.9 og 2.16. SSB ber om midlertidige unntak for enkelttabeller/variable for begge disse forordningene gjennom ESA prosedyren. Arbeidet med rammeverkslovgivningen for nærings/økonomisk statistikk vil fordre ressurser og samarbeid også i 2015 og tilsvarende for sosialstatistikk som skal moderniseres, herunder lovverket.

Det er et mål å komme tidligere inn i prosessene når nytt internasjonalt lovverk, metoder, undersøkelser, klassifikasjoner etc. utarbeides, både for å påvirke utviklingen, og for å kunne tilpasse våre produksjonssystemer. Spesielt de permanente og midlertidige arbeidsgruppene er viktige påvirkningskanaler for Norge mot EU. Samarbeidet med EU gjennom EØS-avtalen følges opp i 2015 med deltakelse på alle nivåer.

Visjonen for det europeiske statistiske systemet fram mot 2020 skal nå iverksettes. Helt sentralt i arbeidet med denne blir en ekspertgruppe på høyt nivå, der SSB har meldt sitt kandidatur. Visjonen skal implementeres blant annet gjennom prosjekter som er sentrale for å nå målene om en mer effektiv produksjon av europeisk statistikk på tvers av landene. Utvelgelse av gode prosjekter og oppfølgingen av disse blir essensielt for arbeidet.

I 2015 vil det fortsatt være fokus på deltakelse i relevante fora også i FN og OECD. Det er for tiden representanter fra SSB i flere ekspertutvalg og arbeidsgrupper. Dette er viktige kanaler for påvirkning av statistikkutviklingen nå som det i større

grad enn før oppfordres til samarbeid mellom organisasjoner og å unngå dobbeltarbeid.

SSB vil også i 2015 delta i FNs statistikk-kommisjon, UN Conference for European Statisticians (CES) og OECD Committee on Statistics and Statistical Policy. På FNs statistikk-kommisjon i mars 2015 vil SSB, i samarbeid med FNs Høykommissær for flyktninger, presentere arbeidet med flyktingestatistikk. SSB deltar også i tre Friends of chairs of the UN Statistical Commission; for evaluering av International Comparison Program (ICP) 2011- runden, for Broader Measure of Progress, som er relatert til arbeidet med Post-2015-agendaen og Sustainable Development Goals, og for Fundamental Principles of Official Statistics.

Alle møter på direktørnivå krever bred involvering av organisasjonen i forberedelsene, og det vil bli jobbet med å sørge for enda større grad av konsistens i norske standpunkter i disse og andre møter hvor saker med stor betydning for Norge og SSB behandles. Det vil også bli sett på forbedrede måter å kommunisere både med organisasjonen internt og andre aktuelle institusjoner i det nasjonale statistikk-systemet når det gjelder både forberedelser til og deling av resultater fra internasjonale møter.

I det nordisk statistiske samarbeidet er det Danmark som har formannskapet i 2015, og vil dermed også avholde det årlige sjefsstatistikermøte høsten 2015. Det faglige samarbeidet ivaretas i det nordiske kontaktnettverket der det vil være ulik grad av aktivitet etter behov.

SSB har for tiden 5 eksperter i Eurostat. Det forventes at ytterligere en vil tiltre som ekspert tidlig i 2015 samt at SSB vil sende en trainee til EFTA-kontoret i Luxembourg i løpet av året.

4.2. Peer reviews

Eurostat vil gjennomføre en ny runde peer reviews av statistikkbyråene i EU- og EFTA-land i slutten av 2014 og i begynnelsen av 2015. Peer review er en kvalitetsgjennomgang som foretas av et team av likeverdige europeiske partnere med god kjennskap til statistikk. Med utgangspunkt i anbefalinger i den avsluttende rapporten vil SSB lage en tiltaksplan i begynnelsen av 2015. Basert på erfaringer fra forrige peer review av SSB og avhengig av utfallet av gjennomgangen, så vil oppfølgingen kunne bli omfattende.

4.3. Internasjonalt utviklingssamarbeid

SSB skal drive målrettet utviklingssamarbeid som bygger kompetanse og kapasitet i samarbeidslandene. Hoveddelen av denne virksomheten vil også i 2015 være knyttet til institusjonssamarbeid. Overordnet målsetning med institusjonssamarbeidene er å bidra til utvikling av kapasitet for statistikkproduksjon i samarbeidslandene gjennom teknisk rådgiving, opplæring og trening innenfor ulike statistikkområder, hele eller deler av produksjonsprosessen, og innen mer tverrgående områder som organisasjon, ledelse og IT. Virksomheten vil i 2015 være fullt ut eksternt finansiert.

Delta i utviklingssamarbeidet i tråd med norsk bistandspolitikk

Det er et mål å styrke samarbeidet med UD og Norad gjennom økt fokus på eksternt kommunikasjon om SSBs bistandsvirksomhet. SSB vil fortsette å konsentrere bistandsarbeidet om land og fagområder som prioriteres av norske bistandsmyndigheter og der SSB mener forutsetningene er tilstede for å kunne lykkes.

Etablere forpliktende og langsiktig institusjonssamarbeid for utvikling av nasjonale statistikk-systemer i utviklingsland

SSB har i dag etablerte institusjonssamarbeid med hhv Malawi, Kirgisistan, Zambia, Sudan og Sør-Sudan. Utover å sikre god videreføring av disse etablerte

samarbeidene vil SSB, på veiene av UD/Norad, i 2015 kartlegge muligheten for nye statistikk-samarbeid hhv i Sør-Sudan og Uganda.

Øke nytten i mottakerlandene innenfor dagens rammer

I utvikling av nye institusjonssamarbeid vil SSB i større grad kombinere utvikling av kompetanse for statistikkproduksjon med utvikling av kompetanse for analyse og bruk av statistikk. Bruk av administrative registre i statistikkproduksjon skal være en hovedprioritering i SSBs institusjonssamarbeid. På denne måten økes nytten i mottakerlandet ved at flere deler av samfunnet får tilgang til statistikk og i større grad kan nyttiggjøre seg statistikken. Bidrag til utvikling av mer registerbasert statistikk vil redusere kostnader og oppgavebyrde.

Definere suksesskriterier og ha systematisk oppfølging av bistandsprosjekter

SSB vil i 2015 samarbeide med Norad om utvikling av bedre indikatorer og system for å måle resultater i kapasitetsutviklingsprosjekter. Arbeid med videreutvikling av seksjonens prosjektstyringsverktøy vil fortsette, og et nytt styringsverktøy til oppfølging av fremdrift og lønnsomhet i bistandsprosjekter vil bli tatt i bruk.

5. SSB skal ha god tilgang til datakilder

5.1. Videreutvikle samarbeidet med leverandører av administrative data

SSB følger opp alle eiere av administrative data der det er inngått samarbeidsavtale om kvalitet. Det er et mål for 2015 å sørge for at all overføring av data skjer over linje. Videre planlegger SSB en oppdatering av kvalitetsrapportene samt en vurdering av om identifiserte forbedringspunkter blir fulgt opp overfor avtalepartene. Det skal videre sikres at oppfølgingsmøter gjennomføres, at bilagene oppdateres samt vurdere nye avtaleparter og dataleveranser.

5.2. Forenklinger i administrative registre og lovgivningen

Administrative registre utgjør et betydelig grunnlag for statistikkproduksjonen innen økonomisk statistikk. Forenklingsarbeid hos registereierne og modernisering av lovverket kan imidlertid redusere informasjonstilgangen for SSB. Eksempler er Skattedirektoratets arbeid med å forenkle rapporteringen for blant andre næringsdrivende (Skattemeldingen), samt utvalget som er nedsatt for å utrede modernisering og forenkling av regnskapslovgivningen. Dette er endringer som kan få store konsekvenser for struktur- og regnskapsstatistikkene til SSB, samt skattestatistikkene for næringslivet – og derigjennom de makroøkonomiske statistikkene. Oppfølgingen av disse problemstillingene ivaretas av en tverrgående gruppe med målsetting å avklare hvilke konsekvenser dette kan få for statistikkene.

5.3. IKT-tilpasninger av administrative registre

Arbeidsdelingen mellom Toll- og avgiftsdirektoratet og skattedirektoratet vedr. Tollvesenets informasjonssystem med næringslivet (TVINN) og valutaregisteret er under endring. Finansdepartementet har påpekt at ansvaret for fastsetting og innkreving av skatter og avgifter skal være plassert i Skattedirektoratet (SKD). Det nye grensesnittet mellom etatene f.o.m. 1. januar 2016 vil innebære behov for IKT-tilpasninger. Dette vil få konsekvenser for de administrative registrene som SSB benytter, bl.a. til å lage utenrikshandel med varer og derigjennom utenriksregnskapet. I lys av de store svakhetene som eksisterer ved den eksisterende IT-løsningen for utenrikshandel med varer, fremmer SSB et satsingsforslag om forenkling og samordning av statistikkproduksjonen for utenrikshandel med varer i budsjettet 2016. I 2015 skal SSB jobbe tett med prosessene i TAD og SKD, for å møte de endringene som signaliseres med en mindre tilpasning i 2016 og en langt større endring i 2018 for TVINN-registerets del.

5.4. Ny arkitektur for samordning av næringsstatistikk – FRIBS

SSB vil bli berørt av Eurostats FRIBS-prosjekt (Framework Regulation Integrating Business Statistics). FRIBS innebærer ny arkitektur for samordning av all næringsstatistikk, med bl.a. nye definisjoner av statistiske enheter, strengere krav til aktualitet og frekvens, og koordinert datainnsamling for multinasjonale foretaksgrupper på tvers av land, med tilsvarende utveksling av mikrodata mellom statistikkbyråene. Prosjektet påvirker både primærstatistikker som f.eks. korttidsstatistikkene og strukturstatistikkene, de makroøkonomiske statistikkene samt populasjonsforvaltningsarbeidet.

Eurostat legger mye trykk på FRIBS, men det er ikke formelt vedtatt. Det er således ikke klart når dette skal være på plass. I løpet av 2015 forventes nærmere avklaringer om innhold og omfang av FRIBS som vil ligge til grunn for konsekvensutredning av endringer i statistikkproduksjon og populasjonsforvaltning.

5.5. Sikre tilstrekkelig deltakelse i frivillige undersøkelser og motvirke effekter av frafall

SSB viderefører i 2015 sin satsning for å sikre tilstrekkelig deltakelse i frivillige undersøkelser. I tillegg til tiltak for å forbedre kontaktinformasjonen gjennom anvendelse av DIFIs kontakt og reservasjonsregister (porteføljeprojekt første halvår 2015), kommer implementering av resultatene fra prosjektet for standardisert frafallshåndtering (første halvår), samt løpende arbeid med rekruttering, opplæring og oppfølging av intervjuere.

Det planlegges arbeid med å motvirke effekten av frafall i frivillige undersøkelser gjennom utvikling av en responsdatabase samt bruk av frafallsprofiler. Den eksisterende håndboken for frafallshåndtering oppdateres i 2015, inkludert indikatorer for oppfølging og rapportering, usikkerhetsevaluering og følsomhetsanalyse av potensiell skjevhet som skyldes frafall.

5.6. Samordning av utvalg og reduksjon av utvalgsstørrelser

I 2015 videreutvikles kompetanse på drift og utvikling av NORSAMU (NORSk SAMordnet Utvalgsplan) for både trekking av person- og husholdningsundersøkelser og virksomhets- og foretaksundersøkelser. SSB planlegger å trekke utvalg til person- og husholdningsundersøkelser i NORSAMU i 2015. Samordning av utvalg er viktig for kvalitetssikring og effektivisering. Det er et stort potensiale for reduksjon av utvalgsstørrelsen for undersøkelser rettet mot næringslivet ved å ta i bruk bedre designmetoder. Dette vil være et vesentlig bidrag til reduksjon av oppgavebyrden og effektivisering av produksjonen.

5.7. Forbedre kommunikasjonen med dem som svarer på SSBs undersøkelser

SSB skal i 2015 videreføre og utvide bruk av nye kommunikasjonskanaler og kombinere kommunikasjonsformer for å motivere, tilby brukervennlige innrapporteringsformer og gi god brukerstøtte. Videre ønsker vi å utrede muligheten for mer interaktiv kommunikasjon med oppgavegivere, for eksempel chat og mulighet for å gjøre avtaler om intervjuetid. Vi ønsker å forbedre den språklige og visuelle kommunikasjonen med respondenter og oppgavegivere. Informasjonsmaterialet som brukes søkes forbedret gjennom å benytte retningslinjer for "klart språk". Kommunikasjonskanalene som benyttes skal kunne utfylle hverandre, ved at vi benytter de mulighetene som finnes og kan endre strategier underveis i kommunikasjonen med oppgavegiverne. Initiativene beskrevet her vil sees i sammenheng med utviklingsprosjektet Digital korrespondanse, jf. punkt 0.

6. SSB skal være en effektiv og kunnskapsbasert organisasjon

6.1. Standardiseringsarbeidet

En ny IT-strategi ble vedtatt av styret 18. september 2014. Videreføring av arbeidet med felles IT-løsninger som støtter arbeidsprosessene i statistikkproduksjonen, samt videreutvikling av gode metadatasystemer som skal forenkle gjenbruk av data og skape bedre orden og sammenheng i SSBs datagrunnlag, er kjerneområder i den nye IT-strategien. SSB har også utformet en ny strategi for metodearbeidet, jf. Punkt3.5. Denne strategien vektlegger også standardiseringsarbeidet, og vektlegger behovet for et tett samarbeid mellom fag, metode og IT i SSB for å effektivisere statistikkproduksjonen. En oppdatert status over utviklingen mot felles produktionsplattform er laget høsten 2014. Denne vil ligge til grunn for en ny masterplan for videreføringen av arbeidet med fellesløsninger. Denne planen skal utarbeides sammen med Seksjon for statistiske metoder.

Videre utbygging av felles IT-løsninger som støtter arbeidsprosessene i statistikkproduksjonen, forutsetter at SSB også prioriterer å utvikle gode metadatasystemer som skaper bedre orden og sammenheng i SSBs datagrunnlag. Dette åpner opp for effektiv gjenbruk og formidling av SSBs data for videre analyse og forskning, både internt og eksternt. Utvikling av nye løsninger skal bygge på nasjonale og internasjonale standarder, og skal i størst mulig grad utnytte allerede utviklet og utprøvd teknologi samt gjenbruke systemer fra SSBs søsterorganisasjoner. Omfanget av skreddersydde løsninger skal reduseres.

6.2. Prioriterte områder for videre utvikling av fellesløsninger i 2015

Tempoet i utviklingsarbeidet er lavere enn ønskelig, noe som fører til et økt behov og omfang i arbeidet med å vedlikeholde gamle systemer, jf. også risikovurderingene for 2015. Utviklingsarbeidene er kort beskrevet nedenfor, gruppert etter hovedprosessene i SSBs virksomhetsmodell. De er nærmere beskrevet av systemeiere i deres detaljerte virksomhetsplaner og prioriteres fortløpende i porteføljestyringen.

Samle inn

Omlegging til Altinn

Ressursinnsatsen i porteføljeprojektet for flytting av skjema fra IDUN til Altinn øker i 2015. I 2015 flyttes flere av de store og mer sammensatte tjenestene fra IDUN, blant annet Strukturundersøkelsene. Tiltak for å bedre gjennomføringsevne og gjennomføringshastighet, som opplæring, informasjons- og erfaringsutveksling, følges opp videre i 2015 for å sikre at prosjektet har ønsket framdrift.

Som en del av prosjektet for omlegging til Altinn videreutvikles felles datamottak for å møte behovene knyttet innsendingsløsningene. Endringene planlegges og gjennomføres slik at det tas hensyn til konsekvensene av endring i datainnsamlingen også i fellesløsningene for klargjøring av data (ISEE). Overgangen har stor betydning for mange statistikker. Målet er at omlegging av teknisk løsning for innrapportering skal gi gevinster både i datafangsten og i klargjøringen av data.

Enklere kontakt med oppgavegivere

Porteføljeprojektet Digital korrespondanse skal i 2015 etablere en teknisk løsning for å sende brev digitalt til næringslivet. For korrespondanse med næringslivet skal SSB benytte Altinns meldingsboks. Videre vil prosjektet etablere teknisk løsning for å sende informasjon digitalt til privatpersoner som er trukket ut i SSBs person- og husholdningsundersøkelser. Informasjon skal legges ut i brukernes digitale postkasse senest 1. kvartal 2016.

Porteføljeprojektet Helautomatisk sporing utvikler en løsning for å benytte informasjonen i det nye Kontakt- og reservasjonsregister i SSBs datafangst. Hensikten er å effektivisere sporingsarbeidet og forbedre kontaklinformasjonen. Dette vil bidra til økte kontaktrater og redusert frafall i frivillige undersøkelser. Kontakt- og reservasjonsregisteret vil også bli brukt i den digitale korrespondansen med privatpersoner. Jf. også avsnitt 5.5.

Prosjektene nevnt over er to av flere hvor SSBs IT-løsninger skal kommunisere med offentlige fellesløsninger og -tenester. Som en del av utviklingsarbeidet i disse prosjektene planlegges og utvikles en felles løsning i SSB for å forenkle og effektivisere fremtidig forvaltning av SSBs IT-systemer som bruker eksterne tenester.

Videreutvikling av populasjonsregistrene

I 2015 skal det etableres en gruppe som har kompetanse på drift og utvikling av både Virksomhets- og foretaksregistret (VoF), Befolkningsregisteret (BeReg) og SSB-Matrikkel. Målet er effektivisering og redusert sårbarhet ved etablering av felles rutiner og flere kvalitetskontroller mellom de nevnte registrene. Utviklingen av nye krav og definisjoner til Virksomhets- og foretaksregistre internasjonalt skal følges nøye i 2015, jf. også avsnitt 5.4.

Klargjøre

SSBs fellesløsning for å klargjøre data kalles Integrert System for Editering og Estimering (ISEE). I 2014 har videreutviklingen av ISEE vært gjennomført som en del av EDAG-prosjektet, fordi det er behov for løsninger for behandling og klargjøring av store datamengder. I 2015 er det behov for å modernisere ISEE, i første rekke for å støtte videre forbedring, effektivisering og standardisering av arbeidsprosesser i klargjøringsprosessen. Nøkkelord er selektiv editering, makrokontroller, automatiske kontroller og oppretting, effekten av editering og bruk av statistiske metoder. Siden utviklingen av ISEE ble påbegynt i 2004, er det behov for tekniske oppgraderinger av hensyn til samvirke med annen programvare og følge den generelle teknologiske utviklingen.

Analyse

EDAG utvikler en første versjon av datavarehusløsning for å lagre mikrodata og statistikkdata for et helt statistikkområde. Denne datavarehusløsningen vil bli vurdert videreutviklet til å bli en felles plattform for analyse og tabellproduksjon i SSB. Videreutviklingen i 2015 vil være en del av det videre arbeidet i EDAG. Løsningen tas også i bruk i prosjektet for utvikling av Energiregnskap/Energibalanser.

Det skal lages en plan i 2015 for hvordan datavarehusløsningen skal utvikles videre for å dekke SSBs behov. Løsningene må være fleksible og må i minst mulig grad trekke på IT-faglig ekspertise når nye statistikker skal legges inn eller datagrunnlaget skal utvides. Aktuelle områder for videre utbredelse av datavarehusløsningene er for eksempel:

- i) Alle skatte- og inntekts/formuesdata
- ii) System for persondata som også bør sees i sammenheng punkt i)
- iii) Forløpsdata på sysselsettingsstatistikken som bør sees i sammenheng med FD-trygd
- iv) Når har utviklet løsning for Energiregnskap/Energibalanser kan vi vurdere andre beslektede områder for implementering, f.eks. utslipp

EDAG prosjektet vil også gi innspill til å utforme et underlag for å velge moderne analyseverktøy som er velfungerende for analysebehovet i SSB, og som samvirker godt med datavarehusløsningen.

Formidle

Prosjektforslag vil fremmes for å utvikle nytt brukergrensesnitt for Statistikkbanken. Forslaget inneholder å utvikle et generelt grensesnitt (API) for uttak av data fra Statistikkbanken, samt en gjennomgang og forbedring av innlastings-

rutiner. Gjennomføring krever også bedre metadatastøtte og bedre sammenheng med hva som produseres i fellesløsningene i arbeidsprosessene frem til formidling. Jf. også punkt 1.2.

Tverrgående prosesser

Helhetlig informasjonsforvaltning i SSB

Det skal utarbeides en samlet plan for å styrke SSBs informasjonsforvaltning. I dette ligger utforming av et overordnet målbilde for metadatastøtte i fellesløsningene, krav til lagring av data i fellesløsningene, og støtte for gjenfinning og tverrgående bruk av data. Planen skal også omfatte data som er tilgjengelige fra statistikkbanken (SSBs åpne data). Arbeidet med å planlegge en styrking av informasjonsforvaltningen i SSB sammenfaller med en felles satsing i offentlig sektor, ledet av DIFI og Brønnøysundregistrene. Vi ser et tydelig behov og nytte av å delta i dette arbeidet

Det er også satt i gang et arbeid med å oppdatere status og oversikt over SSBs digitale grunnlagsmateriale, bl.a. for å ivareta krav fra Riksarkivet. Dette arbeidet vil fullføres i løpet av 2015. Som del av dette arbeidet skal vi teste om SSBs arkivdata imøtekommer Riksarkivets krav til dataleveranser.

SSBs master metadatasystemer

SSB eier og forvalter sentrale metadata som både er førende for vår egen statistikkproduksjon, men som også er av allmenn nytte for andre. Dette er

- Statistiske klassifikasjoner
- Statistiske (variabel)definisjoner
- Statistiske produkter (statistikker/resultater)
- Statistiske emneområder

SSBs systemer som skal ivareta sammenhengen i statistikksystemet og koblingen mellom dette overordnede nivået og data knyttet til hvert statistikkprodukt og statistikkområde må fornyes. Med utgangspunkt i godkjent prosjektforslag, påbegynnes utviklingen av ny klassifikasjonsdatabase.

6.3. Modernisering av KOSTRA

Dagens tekniske løsning for KOSTRA er etablert på en gammel produksjonsplattform som ble utviklet på slutten av 1990-tallet. For å møte de endringene som er signalisert gjennom bl.a. kommunereformen, og krav til løpende tilrettelegging av tilfredsstillende datagrunnlag for den kommunale sektoren, bør KOSTRA moderniseres. Moderniseringen består først og fremst i behovet for ny rapporteringsløsning, og spesielt behovet for en bedre formidling av KOSTRA-data. I 2015 skal SSB samarbeide med KommIT for å tilpasse KOSTRA til nye behov og løsninger i kommunesektoren. I første omgang avgrenses dette til kommunal byggesaksbehandling, der det skal etableres en løsning gjennom Altinn-portalen. Også den øvrige moderniseringen av KOSTRA skal samordnes med det videre standardiseringsarbeidet i SSB gjennom nye ssb.no og Statistikkbanken. Det videre arbeidet vil organiseres som flere porteføljeprojekter, avgrenset til de viktigste områdene og til SSBs utviklingsevne for øvrig.

6.4. IT

Arbeidet med implementering av ny IT-strategi og omorganisering av IT-virksomheten fortsetter i 2015. Det som prioriteres først er å innføre og praktisere et tydelig skille mellom styringen av IT drift- og forvaltningsoppgaver og IT-utviklingsoppgaver. VIT-prosjektet som hadde ansvaret for å utarbeide ny strategi og overordnet organisering, avsluttes ved inngangen til 2015.

Prioriteringer i 2015

IT-avdelingen er avhengig av at det etableres et tydelig eierskap til nye fellesløsninger i SSB. Først og fremst gjelder dette:

- Eierskap og forvaltningsorganisasjon for datavarehusplattform
- Eierskap og forvaltningsorganisasjon for data og metaddata

Avdelingen skal gjennomføre en risikovurdering av systemporteføljen i samarbeid med øvrige avdelinger i SSB.

SSB vil også sette i gang noen prioriterte tiltak knyttet til tjenesteutsetting eller økt bruk av eksterne leverandører.

IT Drift og forvaltning

Avdelingen leverer ressurser til både drift og forvaltning samt til utvikling i porteføljeprojekter under Strategi og Portefølje. Det utarbeides nå maler som skal benyttes i 2015, for å synliggjøre og kategorisere hvilke ressurser som er nødvendige for å ivareta drift- og forvaltning, og hvilke ressurser som til enhver tid er disponible for eller benyttes til utvikling. De to første tertialene i 2014 var om lag 80 % av IT-ressursene bundet til løpende drift og forvaltning, mens 20 % var knyttet til utvikling i porteføljeprojekter. I 2015 vil en større andel av arbeidet som har vært definert som løpende drift, bli gjenstand for tverrgående prioritering og mer styrt utvikling.

IT-infrastruktur

For 2015 vil følgende aktiviteter prioriteres:

- Etablere og implementer sourcingstrategi og se på ulike muligheter for kjøpe av tjenester som alternativ til drift i egen datahall.
- Redesign og gjennomgang av overvåking av systemer og infrastruktur, og å etablere bedre verktøy for SLA-rapportering (Service Level Agreement) og oppfølging
- Revurdere katastrofesikringen i Kongsvinger, om det f.eks. er fornuftig og tilfredsstillende sikkerhet i å ha to selvstendige datahaller i samme bygget. Eventuelt etablere sekundær driftshall utenfor bygget i Kongsvinger. Dette kan også være et ledd i arbeidet med sourcing.

Følgende større anskaffelser vurderes som nødvendig i 2015:

- Utskifting av eksisterende brannmurer, støtte for dagens løsning går ut i løpet av 2015 og begynnelsen av 2016
- Utskifting av passordkalkulatorene med løsning som er mer tidsriktig, eksempelvis bruke mobiltelefon
- Nytt trådløst nettverk i Kongsvinger som var planlagt i 2014, men har ikke vært prioritert

6.5. Øvrige støttefunksjoner

Omstilling

Omstillingsprosessens første fase omfatter utarbeiding av grunddokumenter for omstillingen, som tidsplan, kommunikasjonsplan, risikoanalyse, virkemiddelplan og stillingsplaner med kompetansebehov. Dette arbeidet pågår høst 2014 og første kvartal 2015. Arbeidet gjøres i den partssammensatte ressursgruppen for omstilling, drøftes med de tillitsvalgte, besluttes i DM og drøftes i styret.

Parallelt lages det en plan for nedprioriteringer/overtallighetsområder. Å legge ned statistikker eller områder/tjenester er beslutninger av stor prinsipiell viktighet. Det vil i løpet av våren 2015 bli arbeidet videre med å definere hvilke områder som kan nedprioriteres, men endelig konklusjon vil ikke bli trukket før ny administrerende direktør har tiltrådt. Enkeltbeslutninger om nedlegginger av statistikker eller andre områder behandles for øvrig som ordinært.

Partene tar sikte på å inngå en omstillingsavtale når utredningsfasen er avsluttet. Deretter vil det konkrete omstillingsarbeidet være knyttet til de områdene hvor oppgaver blir borte og stillinger fjernes. Dette arbeidet gjøres i linjen med støtte fra administrasjonsavdelingen. 30. september 2015 avsluttes dette omstillingsarbeidet. Omstillingsbehovet skal primært søkes løst ved naturlig avgang og frivillig fratreden. Omstillingsplanen skal støttes av nødvendige budsjettmidler til gjennomføring.

Realisering av strategi 2014-2017

Strategi 2014 - 2017 må følges opp for å ha kontroll på at SSB beveger seg i retningen som strategien peker ut. Det må også være en sammenheng mellom det strategiske nivået og virksomhetsplanen, samt andre styrende dokumenter. For å realisere strategien skal vi

- utvikle resultatrapporteringen med styringsparametere/-indikatorer som dekker de strategisk viktige områdene for SSB

Forslag til endrede indikatorer skal oversendes Finansdepartementet 15. sept.

Internkontroll

Vi skal utvikle internkontrollsystemet i SSB og i større grad benytte risikovurderinger som et aktivt virkemiddel i mål- og resultatstyringen. Videre skal SSB vurdere innføring av en internrevisjon innen sommeren 2015.

Kompetanseutvikling

SSB skal oppfylle strategien ved å bygge opp prioriterte områder, investere i ny teknologi og effektivisering, og styrke analyse- og metodisk kompetanse. Utviklende fagmiljøer skal bygges gjennom målrettet rekruttering og kompetanseutvikling.

Kompetanseutvikling og videreopplæring skal prioriteres i det daglige. Det beste læringsmiljøet for å supplere kunnskaper og øke den faglige forståelsen er det daglige arbeidet hvor erfaringer deles mellom medarbeidere. Dette må kombineres med strukturert opplæring. Som ledende kompetansemiljø på flere områder tilbyr SSB et omfattende internt kurstilbud, og bruker egne ansatte til opplæring og kompetansedeling der dette er mest hensiktsmessig.

Det skal jobbes med profesjonell rekruttering, og alle ledd i rekrutteringsprosessen skal være strukturerte og kvalitetssikret.

I en omstillingsfase hvor man nedbemanner på noen områder og oppbemanner andre prioriterte områder, er det mer viktig enn noen gang å sikre god kompetanse som SSB kan videreutvikle. Det er utarbeidet en ny HR strategi som skal implementeres i 2015. Målsetninger for 2015 er å

- ivareta og bidra til en god omstillingsprosess
- heve kvaliteten på rekrutteringsprosessen, herunder ny stillingsanalyse, øke intervjukompetanse og innføre preferansetest.
- utvikle og mobilisere medarbeidernes kompetanse for å understøtte SSBs strategi.

Forenkle og forbedre prosjekt- og porteføljestylingen

I 2013 ble prosjekt og porteføljestyling basert på PRINCE2 og Management of Portfolios (MoP) innført. Det er nå behov for å forbedre og klargjøre prosesser og rutiner. Den nye organisasjonsmodellen for IT underbygger det samme behovet. Målsetningen er å skape god sammenheng mellom porteføljen, strategien og IT-utvikling gjennom å bruke Lean-metoder for å forbedre og forenkle prosessene for prosjektstyring. Arbeidet startet høsten 2014 og fortsetter utover våren 2015.

Lean

Leanarbeidet følger planene og alle avdelinger blir involvert. Når første fase av prosjektet er over, skal avdelingene være i stand til å kjøre egne Lean-prosjekter og

"jobbe Lean" i sin daglige virksomhet med støtte fra interne Lean-veiledere. Det er kritisk for satsningen å få til en oppblomstring av aktiviteter forankret i Lean etter at første fase er over. Derfor vil Lean-satsingen videreføres på samme nivå som i 2014 med tanke på ekstern støtte. I tillegg vil de utdannede interne veilederne organiseres hensiktsmessig for å sikre gjennomføringskraft i det videre arbeidet. Målene for 2015 er å:

- videreføre Lean-satsningen etter at første fase er avsluttet, slik at flere medarbeider blir involvert og flere forbedringsarbeider blir igangsatt
- forberede Lean fase 2 med oppstart av prosjekter knyttet til de tverrgående prosessene, herunder utarbeide kriterier for utvelgelse og sørge for tydelig eierskap til og gjennomføring av utvalgte prosesser
- fortsette arbeidet med å legge grunnlaget for en kultur som er basert på kontinuerlig forbedring

I perioden 2011 – 2013 ble det gjennomført systematiske kvalitetsgjennomganger av utvalgte statistikker. Det har ikke vært gjennomført slike gjennomganger mens Lean-arbeidet er blitt trappet opp i 2014. Nye kvalitetsgjennomganger i kjølvannet av Lean vil imidlertid bli planlagt i samarbeid med avdelingene fra 2015.

Helhetlig økonomistyring og rapportering

Statens standard kontoplan og periodisert regnskap er innført i SSB. 2015 blir det første året hvor vi skal bruke det nye systemet til å få bedre regnskapsinformasjon og bedre økonomisk styring. Målsetningen er å:

- utvikle gode økonomirapporter for styret og lederne som gir forståelse for økonomisk status, herunder anslag for regnskap ved årets utgang, og avviksidentifisering
- tilby enkel tilgang til standardiserte rapporter
- ha en effektiv budsjettprosess Vurdere et indikatorsett som vi mener gir god styringsinformasjon for Finansdepartementet

Arkivering

Arkivsystemet Websak skal i 2015 suppleres med nye moduler etter oppgradering av Websak grunnmodul.

Sikkerhetsarbeid

Sikkerhetsarbeidet i SSB omfatter både IT-sikkerhet, bygningsikkerhet og beredskapsarbeid. Sikkerhetsansvarlig skal sammen med sikkerhetsteamet prioritere følgende:

- Oppdatere rutiner og håndbøker.
- Gjennomføre sikkerhetsøvelse.
- Utarbeid en implementeringsplan på de mest risikofylte områdene beskrevet i OVP innen første halvår.
- Iverksette tiltak for å få kontroll over risiko som fremkommer etter avdelingsvise risikovurderinger (høsten 2014).

Jf. også vedlegg om risikovurderinger for 2015.

I samarbeid med IT vil det bli vurdert å få plass bedre arkitektur for å tilrettelegge for ytterligere datasikkerhet. Dette kan bl.a. inneholde:

- PKI infrastruktur, vil gi mange muligheter for økt sikring av data, nettverk og integrasjon med eksterne tjenester

I 2011 ble det gjennomført en risiko og sårbarhetsanalyse, hvor det ble avdekket en del vesentlige mangler. Gjennom prosjektet KOPP er i all hovedsak disse tiltakene rettet opp. Det vil da være naturlig å planlegge og gjennomføre en ny risiko- og sårbarhetsanalyse i løpet av 2015.

Forenkling for å forebygge unødig tidsbruk

Vi skal kartlegge forhold i SSB som bidrar til unødig tidsbruk for brukerne. Disse skal meldes inn i DIFIs rapporteringsløsning 1.6.2015 og videre oppfølging skal avklares med Finansdepartementet.

7. Ressurser og bemanning**7.1. Budsjett****Budsjettforutsetninger for virksomhetsplanen**

Rammene for SSBs 2015-budsjett er gitt i statsbudsjett, kapittel 1620 og 4620 samt senere endringer gjort i Finanskomiteens innstilling. Den samlede rammen er på 742,3 millioner kroner og fordeler seg som følger:

Kapittel 1620	i 1000 kr
Statsoppdraget, post 01	522 975
Inntektskravet for brukeroppdraget, post 21	210 692
Større utstyrsanskaffelser, post 45	8 600
Sum	742 267

Budsjettet for 2015 gir rammene for de aktiviteter som er planlagt utført i SSB i 2014. Vedtatt statsbudsjett for 2015 innebærer at bevilgningen reduseres reelt med om lag 12 mill. kroner i 2015. Oppfyllelsen av inntektskravet er avhengig av de oppdrag SSB påtar seg i løpet av året.

Den samlede bevilgningen til SSB er om lag nominelt uendret fra 2014 til 2015. Budsjettallene for 2015 lar seg imidlertid ikke direkte sammenligne med 2014, da det er vedtatt at merverdiavgiften skal belastes et felles statlig kapittel og ikke SSB. Som følge av denne endringen er bevilgningen redusert med om lag 14 mill. kroner. Denne reduksjonen innebærer ingen reell endring da SSB også vil få en tilsvarende kostnadsreduksjon. Budsjettets innretning vurderes å være tilfredsstillende for å kunne gjennomføre virksomhetsplanen og de oppgaver SSB er pålagt gjennom tildelingsbrevet.

Hovedtrekkene i budsjett for 2015 at det legges opp til et ekspansivt budsjett med et negativt driftsresultat på 30 mill. kr. Det er fordelt på 13,4 mill. kroner på 01-posten og 16,6 mill. kroner på 21-posten. Hovedårsaken til underskuddet er avsetning av pott til omstilling på 20 mill. kroner og avsetning til portefølje-prosjekter med 20 mill. kr. Underskuddet dekkes ved bruk av ubrukte midler fra tidligere år. Den interne budsjettfordelingen til avdelinger og felleskostnader ble vedtatt 9.februar 2015.

7.2. Bemanning**Budsjetterte årsverk, etter finansiering og avdeling. Hovedkategorier 2015**

Avdeling	Årsverk i alt 2014	Årsverk i alt 2015	Statsoppdrag		Markedsoppdrag ¹	
			2014	2015	2014	2015
I alt	864,0	838,7	621,0	614,2	243,0	224,5
Utvikling	-	5	-	5	-	0
100 Adm. avdeling	88,6	83	51,6	53	37,0	30
200 Økonomi, energi og miljøstatistikk	103,7	92,2	74,1	66,6	29,6	25,6
300 Personstatistikk	111,9	112	52,7	61	59,2	51
400 Næringsstatistikk	99,7	99,5	84,9	83,5	14,8	16
500 Forskningsavdelingen	88,7	88,4	41,9	42,2	46,8	46,2
600 Kommunikasjonsavdelingen	38,2	39,2	28,2	38,3	10,0	0,9
700 IT	88,1	82,0	79,1	59,4	9,0	22,6
800 Datafangst og metode	121,3	118	94,0	94,6	27,3	23,4
900 Nasjonalregnskap og finansstatistikk	123,8	119,4	114,5	110,6	9,3	8,8

¹ I markedsoppdrag inngår også årsverk finansiert av påslaget (overhead).

Vedlegg A: Databehandleravtaler

Databehandleroppgavene består i å samle inn opplysninger og levere videre data til en oppdragsgiver. SSB sikrer seg i tillegg tilgang til data til statistikk o.l. At SSB påtar seg en slik rolle skyldes behovet for å ivareta sammenfallende databehov og lette oppgavebyrden for rapportørene. Per i dag er det databehandleroppgaver både innenfor stats- og markedsoppdraget. Eksempelvis er hovedtyngden av KOSTRA finansiert over stat. I de fleste tilfellene publiserer SSB offisiell statistikk på basis av datamateriale, men i en del tilfeller tilrettelegger SSB virksomhetsstatistikk for/på vegne av oppdragsgiver. For enkelte seksjoner utgjør databehandleroppgavene hovedtyngden av timeverkene på seksjonen, men i de fleste tilfellene er det mindre oppgaver.

Kort oversikt over databehandleravtaler

På følgende områder er SSB databehandler:

Avdeling for økonomi-, energi- og miljøstatistikk

NVE

- Fjernvarmestatistikk
- Energibruk i industrien

Avdeling for personstatistikk

Kommunaldepartementet

- Partifinansiering

Helse- og omsorgsdepartementet

- Kommunal helse- og omsorgsstatistikk (KOSTRA)

Helsedirektoratet

- IPLOS (individbasert pleie- og omsorgstatistikk)

Arbeids- og sosialdepartementet

- Sosialhjelp (KOSTRA)

Barne-, likestillings og integreringsdepartementet

- Barnevern (KOSTRA)
- Introduksjonsordningen (KOSTRA) (avtale under utarbeiding)

Arbeids- og velferdsdirektoratet

- Kvalifiseringsstøtte (KOSTRA)

Utdanningsdirektoratet

- Barnehager – årsmelding
- Barnehager – årsregnskap
- Grunnopplæringen – fellesavtale om grunnskole og videregående opplæring
- Folkehøgskoler

Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk

- Nettskoler

Vox – Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk

- Studieforbund

Kirkerådet

- Årsstatistikk for Den norske kirke (KOSTRA)

Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste AS

- Datasett for testing av RAIRD-pilot (midlertidig tilgang)

Avdeling for næringsstatistikk

Oljedirektoratet (overføres fra avdeling 200 1.1.2015)

- Olje og gass investeringsstatistikk

Miljødirektoratet (tidligere Direktoratet for naturforvaltning)

- Jaktstatistikk

Avdeling for datafangst og metode*NAV*

- Avtale for å koble på informasjon i forbindelse med utlevering av grunndata til offentlig planlegging

Folkehelseinstituttet:

- Pseudonymiseringsfunksjonen for Reseptregisteret
- Dataregistrering av dødsårsaksskjema

Norges Bank:

- Valutahandelsstatistikk (virksomhetsstatistikk)

I tillegg følgende avtaler som ikke er finansiert av databehandler:

Avtaler som er etablert for å kunne utveksle koblet informasjon på mikronivå i forbindelse med kvalitetssamarbeid:

1. *Kartverket* om oversendelse av detaljert koblet materiale fra Matrikkelen og DSF
2. *Skattedirektoratet* om oversendelse av detaljert koblet materiale fra DSF og Matrikkelen

Ingen av disse avtalene forplikter SSB, men gir en mulighet til å påvirke hvilke kvalitetsproblemer de nevnte etater skal prioritere.

Avdeling for nasjonalregnskap og finansstatistikk*Finanstilsynet*

- Offentlig regnskaps- og tilsynsrapportering for banker og finansieringsforetak (ORBOF-databasen)
- Forsikringsselskapenes offentlig regnskaps- og tilsynsrapportering (FORT-databasen)
- Pensjonskassenes offentlige regnskaps- og tilsynsrapportering (PORT - databasen)

Norges Bank (virksomhetsstatistikker)

- Betalingsformidlingsstatistikk
- Financial soundness indicators (FSI)
- Internasjonal bankstatistikk til BIS
- Makrostatistikk til BIS

Kommunaldepartementet

- Kommunale regnskaper (en del av KOSTRA)

Kulturdepartementet

- Kirkelige fellesråd, regnskaper (en del av KOSTRA)

Toll og avgiftsdirektoratet

- Utlevering av opplysninger om importører av elektronikkprodukter mv- til returselskapene
- Landbruksimport – utlevering av data til Statens Landbruksforvaltning
- Eksport av fisk – utlevering av data til Sjømatrådet

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway